

Teşvik'te Sabrın Sonu mu?

Başbakan Erdoğan'ın 5 Nisan'da açıkladığı yeni teşvik paketi eleştirileri de beraberinde getirdi. İşverenler yeni sistemi desteklerken, örneğin DİSK, amaçın "bölgesel eşitsizliğin giderilmesi değil, kamu kaynaklarının sermaye kesimlerine aktarılması" olduğunu savundu. Özellikle teşvik paketinde yatırımcıya sağlanan "prim desteğinin" işsizlik fonundan karşılanmasına tepki gösterildi. Anımsanırsa; aslında teşvik sistemimiz çok da eski değildi. Bir önceki teşvik paketi Temmuz 2009'da şekillendirilmişti. Daha öncesinde de birçok teşvik "çare" olarak sunulmuştu. Şimdi çok kısa denilecek bir zamanda yine "stratejik" bir hamle yapma ihtiyacı doğdu. Umarız bu kez "sabrın sonu selamettir" sözüne uygun olarak önlemler filiz verir.

Ve takipçilerimiz bilir ki; biz de bu köşeden; ekonomideki temel sorunlardan birinin "cari açık" olduğunu, mücadele için yeni bir teşvik sistemi gerektiğini aylar öncesinden yazmıştık.

Görüyoruz ki; açıklanan teşvik sisteminin başlıca hedefi de bu ekseninde şekillenmiş. "Cari açığın azaltılması amacıyla ithalat bağımlılığı yüksek olan ara malı ve ürünlerin üretimini artırılması" amacı dışında, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının giderilmesi, destek unsurlarının etkinliğinin artırılması, kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi ve teknolojik dönüşümü sağlayacak yüksek ve orta-yüksek teknoloji içeren yatırımların desteklenmesi de sistemin hedefleri.

2009 yılındaki teşviklere göre temel fark ise bölgesel teşvik yerine il bazında destek uygulanması. Sistemde dört farklı teşvik unsuru var. "Genel", "bölgesel", "büyük ölçekli" ve "stratejik yatırımlar" a teşvik planı uygulanacak.

"Genel Teşvik" uygulamalarında bölge ayrımı yapılmaksızın; teşvik edilmeyecek yatırım konuları ile diğer teşvik uygulamaları kapsamında yer almayan ve belirlenen asgari sabit yatırım tutarı

şartını sağlayan yatırımların, KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyeti destekleri ile desteklenmesine devam edilecek.

Hangi il hangi bölgede?

"Bölgesel Teşvik"te, il bazlı bir sistem getiriliyor ve Türkiye 6 bölgeye şöyle ayrılıyor.

- 1. Bölge: Ankara, Antalya, Bursa, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Muğla.

- 2. Bölge: Adana, Aydın, Bolu, Çanakkale, Denizli, Edirne, Isparta, Kayseri, Kırklareli, Konya, Sakarya, Tekirdağ, Yalova.

- 3. Bölge: Balıkesir, Bilecik, Burdur, Gaziantep, Karabük, Karaman, Manisa, Mersin, Samsun, Trabzon, Uşak, Zonguldak.

- 4. Bölge: Afyonkarahisar, Amasya, Artvin, Bartın, Çorum, Düzce, Elazığ, Erzincan, Hatay, Kastamonu, Kırıkkale, Kırşehir, Kütahya, Malatya, Nevşehir, Rize, Sivas.

- 5. Bölge: Adıyaman, Aksaray, Bayburt, Çankırı, Erzurum, Giresun, Gümüşhane, Kahramanmaraş, Kilis, Niğde, Ordu, Osmaniye, Sinop, Tokat, Tunceli, Yozgat.

- 6. Bölge: Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Van.

Bölgesel Teşvikler Hangi Destekleri Kapsıyor

Destek unsurları	I	II	III	IV	V	VI
KDV istisnası	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gümrük vergisi muafiyeti	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Vergi indirimi	OSB dışı 15	20	25	30	40	50
Yatırıma katkı oranı (%)	OSB içi 20	25	30	40	50	55
Sigorta primi işveren his. desteği-Destek süresi	OSB dışı 2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
	OSB içi 3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım yeri tahsis	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Faiz desteği	yok	yok	✓	✓	✓	✓
Gelir vergisi stopaj desteği	yok	yok	yok	yok	yok	10 yıl
Sigorta primi işçi hissesi desteği-Destek süresi	yok	yok	yok	yok	yok	10 yıl

Bölgesel Teşvikler'in nasıl uygulanacağı tabloda detaylı bir şekilde görülebilir. Dikkat çeken nokta, eğer yatırım 6. Bölge'de yapılırsa "yeni olarak" asgari ücret üzerinden hesaplanan **Gelir Vergisi Stopajı Desteği** ve **Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği** verilecek.

Yeni teşvik sisteminde "yatırım dönemi içinde de" indirimli gelir/kurumlar vergisi uygulaması imkânı var. 2, 3, 4, 5 ve 6. bölgelerdeki yatırım için, yatırıma katkı oranının belirli yüzdesi; bölgelere gö-

re yüzde 10-80 oranına ulaşınca kadar, yatırım döneminde tüm faaliyetlerinden elde ettiği kazançlara da uygulanabilecek.

Ayrıca OSB'lerdeki yatırımlar, sektörel işbirliğine dayalı yatırımlar ve TÜBİTAK'ın desteklediği Ar-Ge projeleri neticesinde geliştirilen ürünün üretimine yönelik yatırımlar, yatırımın bulunduğu bölgenin bir alt bölgesine sağlanan destek unsurlarından yararlanacak.

Sistemde; "Büyük Ölçekli Yatırımlara Destek" de önemli bir ayak. Teknoloji ve Ar-Ge kapasitesini arttıracak ve uluslararası alanda rekabet üstünlüğü sağlayacak yatırımlara; "KDV İstisnası", "Gümrük Vergisi Muafiyeti", "Vergi İndirimi", "Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği" ve "Yatırım Yeri Tahsis" desteği olacak. Yatırım 6. Bölge'de yapılmışsa yine asgari ücret üzerinden hesaplanan **Gelir Vergisi Stopajı Desteği** ve **Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği** de var.

Büyük Ölçekli Yatırımlara Hangi Destekler Var

Destek unsurları	I	II	III	IV	V	VI
KDV istisnası	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gümrük vergisi muafiyeti	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Vergi indirimi	OSB dışı 25	30	35	40	50	60
Yatırıma katkı oranı (%)	OSB içi 30	35	40	50	60	55
Sigorta primi işveren his. desteği-Destek süresi	OSB dışı 2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
	OSB içi 3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım yeri tahsis	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Faiz desteği	yok	yok	yok	yok	yok	yok
Gelir vergisi stopaj desteği	yok	yok	yok	yok	yok	10 yıl
Sigorta primi işçi hissesi desteği-Destek süresi	yok	yok	yok	yok	yok	10 yıl

Yeni Teşvik Sistemi ile bazı yatırımlar, 5. Bölge'de olmasalar da aynı desteklerden yararlanabilecekler. Öncelikli alanlarda yapılacak yatırımlar 2, 3, 4 ve 5. bölgelerde yer alması durumunda 5. Bölge desteği alabilecek. Bu yatırım konuları ise şöyle: "Otomotiv, uzay veya savunma sanayine yönelik test merkezleri, rüzgâr tüneli, tasarım. Belirli büyüklükte ve özellikte belirli ilaç ve savunma sanayi yatırımlar. Özel sektörde gerçekleştirilecek ilk, orta ve lise eğitim yatırımları, denizyolu ve demiryolu ile yük ve yolcu taşımacılığına yönelik yatırımlar, madencilik yatırımları, Bakanlar Kurulu'nca belirlenen Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri'nde yapılacak turizm yatırımları."

Stratejik Yatırımlar'a teşvik

Yeni sistemde "ithalat bağımlılığı yüksek ara malı veya ürünlerin üretimine yönelik teşvikler" de

mevcut. Stratejik yatırımlar ise şöyle tanımlanıyor:

• Asgari yatırım tutarı 50 milyon TL olan.

• Yüzde 50'den fazlası ithalatta karşılanan.

• Asgari yüzde 40 katma değer üreten.

• Üretilen ürünle ilgili toplam ithalat değeri son 1 yıl itibarıyla en az 50 milyon dolar olan (Yurtiçi üretimi olmayan mallarda bu şart aranmayacak).

• Münhasıran enerji ihtiyacını karşılamak üzere gerçekleştirilecek enerji yatırımları.

Bu teşviklerde bölge ayrımı yapılmaksızın, ülkenin neresinde yapılırsa yapılsın **Gümrük Vergisi muafiyeti, KDV istisnası, sigorta primi işveren hissesi desteği, vergi indirimi, faiz desteği, yatırım yeri tahsis, bina inşaat harcamalarına KDV iadesi ve sadece 6. bölgedeki yatırımlar için 10 yıl süreyle uygulanmak üzere Gelir Vergisi stopajı desteği** verilecek.

Stratejik Yatırımlara Verilecek Destekler

Destek unsurları	Tüm bölgeler
KDV istisnası	Var
Gümrük vergisi muafiyeti	Var
Vergi indirimi	% 50
Yatırıma katkı oranı (%)	% 50
Sigorta primi işveren his. desteği-Destek süresi	7 yıl (6. bölgede 10 yıl)
KDV iadesi	500 milyon TL'nin üzerindeki yatırımların bina-inşaat harcamaları için
Yatırım yeri tahsis	Var
Faiz desteği	Yatırım tutarının % 5'ini geçmemek kaydıyla azami 50 milyon TL'ye kadar
Gelir vergisi stopaj desteği	Sadece 6. bölge yatırımları için 10 yıl
Sigorta primi işçi hissesi desteği-Destek süresi	Sadece 6. bölge yatırımları için 10 yıl

Stratejik yatırımlarda, diğer yatırımlardaki teşviklere ek olarak **KDV İadesi Teşvik'i** de mevcut.

Değerli okurlar; bu sistemi işler hale getirmek için gerekli yasal ve idari düzenlemeler henüz yapılmadı. Bu düzenlemelerle birlikte sistemin akışkan ve etkili olması için önlemler üzerinde ayrıca durulması yerinde olur...

